

Respons

Aserbajdsjan: Politiske fanger

Problemstilling/spørsmål:

- Hva er en politisk fange?
- Hvordan definerer Europarådet en politisk fange?
- Hvor mange politiske fanger er det i Aserbajdsjan?

Ingen felles definisjon av en politisk fange

Det finnes en rekke definisjoner av en politisk fange, fra de helt snevre til de mer omfattende. Noen definisjoner vil omfatte bare et lite antall innsatte, mens andre vil omfatte flere. Som visegeneralsekretær i FN, Jan Eliasson, ifølge Tadeusz Iwiński i Europarådet er inne på, er det ikke i verdenssamfunnet én enkelt, felles og formelt anerkjent definisjon av en politisk fange (Parliamentary Assembly 2013). En mye brukt definisjon finnes hos Longman Dictionary of Contemporary English. Der defineres en politisk fange som ”en person som er i fengsel fordi han har opponert mot eller kritisert sitt lands myndigheter” (Longman u.å.). Landinfo tolker dette som at vedkommende er i fengsel på grunn av politisk aktivitet. Myndighetenes begrunnelse for fengslingen trenger ikke å være politisk forbrytelse, men myndighetenes motiv for fengslingen må være vedkommendes politiske aktivitet.

Politisk fange og samvittighetsfange

Amnesty International bruker begrepet samvittighetsfange i tillegg til begrepet politisk fange. Samvittighetsfange brukes i en mer snever forstand enn politisk fange. Begrepet brukes både om politiske fanger, og de som er fengslet på grunn av religiøs eller filosofisk tro/overbevisning. Men ikke alle politiske fanger er samvittighetsfanger, ifølge Amnesty International. Bruken av begrepet politisk fange impliserer ikke at vedkommende nødvendigvis har en spesiell status eller burde løslates. En politisk fange kan ha forsvart bruk av vold eller selv brukt vold. Vedkommende vil da ikke bli definert som samvittighetsfange. Amnesty International vil ikke protestere mot at en slik person blir fengslet eller sitter i fengsel. Det er bare samvittighetsfanger Amnesty International krever løslatt (Wikipedia u.å.).

Bakgrunnen for Europarådets definisjon

Europarådet har utarbeidet kriterier som skal inngå i en definisjon av en politisk fange. Da Armenia og Aserbajdsjan skulle bli opptatt som medlemmer av Europarådet i 2001, ble det satt som vilkår at landene måtte løse problemet med politiske fanger. Disse måtte settes fri, eventuelt måtte sakene deres bli vurdert på nytt. Dermed oppsto behovet for en klargjøring av hvem som skulle regnes som en politisk fange, slik at Europarådet skulle kunne kontrollere om landene overholdt sine forpliktelser. Europarådet utnevnte en egen såkalt uavhengig ekspertgruppe på tre medlemmer som utarbeidet kriterier.¹ Deretter gikk gruppen i gang med å vurdere vel 700 saker² for å se hvilke personer som skulle regnes som politiske fanger. I april 2003 var lista redusert til 212 saker. Ekspertgruppen leverte sin sluttrapport i juli 2004. Den konkluderte med at 62 personer på det tidspunktet var politiske fanger, mens 62 andre ikke var det, eller ikke lenger var det (Strässer 2012b). Men ganske snart overleverte NGOer en ny liste med navn på 88 angivelig politiske fanger,³ og i 2005 presenterte Parlamentarikerforsamlingen enda en ny liste med 107 navn (Strässer 2012c).

Selv om relevante organer i Europarådet og aserbajdsjanske myndigheter godtok ekspertgruppens kriterier, ble saken den gang aldri behandlet av Parlamentarikerforsamlingen. Kriteriene var utarbeidet med sikte på bruk overfor to konkrete land. Definisjonen hadde derfor en noe uklar status.

16. desember 2009 fikk den tyske politikeren Christoph Strässer i oppdrag å lage en egen rapport – *The definition of political prisoners*.⁴ Rapporten ble behandlet i Parlamentarikerforsamlingen 3. oktober 2012. De foreslåtte kriteriene ble vedtatt med 100 stemmer mot 64. 12 avsto fra å stemme.⁵ Dermed hadde Europarådet vedtatt en definisjon som skulle være gyldig overfor alle organisasjonens medlemsland. De opprinnelige kriteriene ble nå formelt vedtatt.

Europarådets definisjon

En person som har blitt fratatt sin personlige frihet regnes som politisk fange dersom ett av følgende kriterier er oppfylt:

a. if the detention has been imposed in violation of one of the fundamental guarantees set out in the European Convention on Human Rights and its Protocols (ECHR), in

¹ Ekspertgruppen brukte i sitt arbeid blant annet erfaringene fra borgerkrigen i Namibia (Parliamentary Assembly 2012a).

² Armenske og aserbajdsjanske NGOer plukket ut 716 saker. Det var bare noen få saker fra Armenia, og disse ble løst relativt raskt.

³ NGOene mente at dette var personer som ved en misforståelse var blitt utelatt fra den opprinnelige listen med 716 personer eller som hadde kommet til i perioden 1. januar 2001-14. april 2002.

⁴ Christoph Strässer var allerede 24. mars 2009 utpekt til rapportør for en rapport med tittelen *The follow-up to the issue of political prisoners in Azerbaijan*. 24. juni 2010 bestemte den aktuelle komiteen i Europarådet, Committee on Legal Affairs and Human Rights, at det skulle lages én felles rapport. Men 21. mai 2012 ombestemte komiteen seg, og besluttet at det likevel skulle lages to rapporter, en med tittelen *The follow-up to the issue of political prisoners in Azerbaijan* og en kalt *The definition of political prisoners*.

⁵ Aserbajdsjan drev en hektisk lobbyvirksomhet i Europarådet i tiden før 3. oktober 2012. Hensikten var å undergrave rapporten for å hindre at den ble vedtatt. Delegasjonen argumenterte for at European Court of Human Rights skulle være den eneste institusjonen som skulle definere eller trekke opp grensene for hva en politisk fange er. Det ville i så fall gjøre Europarådet ganske tannløse i spørsmål om politiske fanger (Bigg 2012).

Respons Aserbajdsjan: Politiske fanger

particular freedom of thought, conscience and religion, freedom of expression and information, freedom of assembly and association;

b. if the detention has been imposed for purely political reasons without connection to any offence;

c. if, for political motives, the length of the detention or its conditions are clearly out of proportion to the offence the person has been found guilty of or is suspected of;

d. if, for political motives, he or she is detained in a discriminatory manner as compared to other persons; or,

e. if the detention is the result of proceedings which were clearly unfair and this appears to be connected with political motives of the authorities.”

Videre heter det at:

Those deprived of their personal liberty for terrorist crimes shall not be considered political prisoners if they have been prosecuted and sentenced for such crimes according to national legislation and the European Convention on Human Rights (Parliamentary Assembly 2012b).

Strässers rapport om politiske fanger

Christoph Strässer i Europarådets parlamentarikerforsamling fikk i 2009 i oppdrag å skrive en oppfølgingsrapport – *Follow-up to the issue of political prisoners in Azerbaijan*. En foreløpig versjon av rapporten ble behandlet og vedtatt av Committee on Legal Affairs and Human Rights 26. juni 2012 (Strässer 2012a). Denne versjonen inneholdt en liste over 89 angivelige politiske fanger.

Strässers endelige rapport er datert 14. desember 2012. Lista over politiske fanger er nå redusert til 85 personer. Noen saker er fra den opprinnelige lista med vel 700 navn. Men de fleste har kommet til etter den tid. Ifølge Strässer (2012c) dreier det seg om politikere og aktivister knyttet til opposisjonen, journalister, bloggere og fredelige demonstranter. Rapporten har en omtale av de fleste sakene.

Strässer hevder at lista med 85 navn ikke er ment å skulle være uttømmende. Tvert imot påpeker han at det er sannsynlig at rapporten ikke har klart å fange opp alle aktuelle saker (Strässer 2012c).

Strässer presiserer at anerkjennelse som politisk fange ikke nødvendigvis innebærer eller utløser et krav om umiddelbar løslatelse. I flere tilfeller vil kravet kunne være en ny og rettferdig rettssak, for en politisk fange er ikke nødvendigvis uskyldig. En person kan for eksempel bli definert som politisk fange fordi straffen ble gjort ekstra streng fordi vedkommende i tillegg til ”ordinær” kriminalitet også har vært politisk aktiv⁶ (Strässer 2012c).

Rett før rapporten skulle behandles i Parlamentarikerforsamlingen (23. januar 2013), la Strässer fram en tilleggsrapport, et såkalt addendum (datert 22. januar 2013). I denne

⁶ En av dem som står på lista til Strässer er politikeren og forretningsmannen Nehmat Penahli. Penahli innrømmer at han har begått kriminalitet, men hevder selv at han fikk en ekstra streng straff på grunn av sine politiske meninger. Noen mener at han er en politisk fange, mens andre mener det motsatte.

rapporten er det en liste med 35 navn. Disse personene var blant de 85 på den endelige lista, men av ulike grunner er de ikke lenger i fengsel. Mange av dem fikk amnesti 26. desember 2012. Videre er det en oversikt over 10 nye tilfeller. Rapporten bruker uttrykket potensielle politiske fanger om disse.⁷

Strässers rapport er skrevet uten at han har besøkt landet. Han er blitt nektet visum flere ganger, med til dels noe ulike forklaringer⁸ (Strässer 2012c). I debatten i Parlamentarikerforsamlingen 23. januar 2013 hevdet flere representanter at Strässer hadde uttalt seg forutinntatt om situasjonen i Aserbajdsjan før det ble søkt om visum, mens andre mente at Strässer ikke hadde gjort nok for å få visum. Medlem av Monitoring Group of Human Rights Organizations of Azerbaijan, Saida Gojamanli, hevdet 27. april 2012 at det var Strässer selv som hadde nektet å reise til Aserbajdsjan. Det å skrive en rapport om landet uten å ha besøkt det, ble betegnet som latterlig (Alizadeh 2012).

Parlamentarikerforsamlingen behandlet 23. januar 2013 to rapporter i samme møte. I tillegg til Strässers rapport ble rapporten *The honouring of obligations and commitments by Azerbaijan*, skrevet av Pedro Agramunt og Debono Grech⁹ og datert 20. desember 2012, behandlet. Denne siste rapporten dreier seg om Aserbajdsjans forpliktelser som Europarådsmedlem i sin alminnelighet, og tar opp en rekke forhold.

Strässers rapport møtte mye motstand da den ble behandlet i Parlamentarikerforsamlingen. Flere mente at Strässer hadde lagt en for vid tolkning av begrepet politisk fange til grunn. Det ble hevdet at blant personene på Strässers lister befant det seg terrorister, radikale islamister, separatister, folk som hadde utøvd vold, m.m. Noen trakk fram at Strässers kildegrunnlag var for ensidig og spinkelt. Selv forfatterne av den parallelle rapporten, Pedro Agramunt og Debono Grech, tok avstand fra Strässers rapport.¹⁰ Til slutt stemte 125 representanter imot rapporten mens 79 stemte for.¹¹

Ulike tall for politiske fanger

Antall politiske fanger varierer over tid. Noen slippes fri fordi straffen er ferdig sonet. Andre løslates etter amnesti fra presidenten eller blir løslatt på prøve. På den annen side kommer nye politiske fanger til.

På samme tid kan ulike kilder operere med ulike tall for politiske fanger. Dette kan skyldes at kildene legger ulike definisjoner til grunn, men selv med samme definisjon som utgangspunkt, kan ulike kilder operere med ulike tall. Ulike kilder kan vurdere de enkelte sakene

⁷ Addendumet har også en egen kategori med nye, helserelaterte saker. Seks personer er på denne lista. Familie og venner har krevd at disse må løslates av helsemessige grunner.

⁸ Aserbajdsjan hevdet blant annet at Strässers mandat var uklart, det fantes (på den tiden) ingen egen definisjon med klare kriterier for hva en politisk fange er, og dessuten var det ingen politiske fanger i landet (RFE/RL 2011). På ett tidspunkt satte Aserbajdsjan som betingelse for å innvilge visum at møtene måtte begrenses til diskusjoner om en teoretisk definisjon av begrepet, og at enkeltsaker ikke skulle taes opp (Parliamentary Assembly 2013).

⁹ Rapportørene besøkte landet flere ganger under sitt arbeid med rapporten.

¹⁰ Renate Wohlwend fra Liechtenstein uttalte i debatten at hun hadde vært medlem av Europarådet i snart 20 år, og at dette var første gangen hun erfarte at rapportører tok avstand fra en rapportørkollegas rapport. For øvrig uttalte Terry Leyden fra Irland at han aldri tidligere hadde erfart at det ble lagt fram og diskutert to parallelle rapporter samtidig.

¹¹ 20 representanter avsto fra å stemme.

ulikt. Størst strid synes det å være om grupper som noen hevder er terrorister og/eller islamister. Noen anerkjenner dem som politiske fanger, mens andre ikke gjør det.

Myndighetene i Aserbajdsjan er konsekvente på at det i dag ikke finnes politiske fanger i landet. De som soner straffer, gjør det på grunn av ordinær kriminalitet, som for eksempel besittelse av narkotika eller våpen, forstyrrelse av ro og orden, motstand mot offentlig tjenestemann, organisering av virksomhet med sikte på å styrte regimet eller deltakelse i en demonstrasjon der arrangøren ikke har fått tillatelse fra myndighetene. Andre vil hevde at saker kan være fabrikkerte, for eksempel ved at narkotika er plantet. Noen vil hevde at en anklage kan være direkte falsk, for eksempel om spionasje til fordel for Iran. Det myndighetene kaller vold mot offentlig tjenestemann eller forstyrrelse av offentlig ro og orden, dreier seg ofte om å motsette seg en brutal framferd fra politiets side for å løse opp fredelige demonstrasjoner.

Også rapportørene Pedro Agramunt og Debono Grech vurderte spørsmålet om politiske fanger i Aserbajdsjan, og deres rapport inneholder et eget kapittel om dette. Rapportørene hadde møter i Aserbajdsjan med myndighetene, politiske aktivister, representanter for NGOer, journalister og uavhengige advokater. I rapporten konkluderes det med å be myndighetene i Aserbajdsjan vurdere sakene til 14 fengslede personer på nytt. Disse er Aliyev Mamedali Dilavar, Asgarov Mammad Tofiq, Bayramli Anar, Farzullayev Jeyhun Hidayet, Hasanli Shahin, Ilyasov Fari, Iskandarov Zaur Shalar, Iskenderov Vivaldi, Ismaylov Araz Vasif, Jabiyev Azer, Janiyev Aydin, Khasmammadov Taleh, Musayev Ilgar og Panahov Neymat. Rapportørene tok videre opp sakene til ni personer som venter på rettssak. Disse ni er Gonagov Vugar, Guliyev Zaur, Zeynalli Avaz, Seyidov Elnur, Mamedov Bakthiar, Amiraslanov Ilhan, Gulaliyev Ogtay, Babayev Dayanat og Huseynov Mehman. Rapporten kommer for øvrig med sterk kritikk av rettssikkerheten i Aserbajdsjan og domstolenes manglende uavhengighet. Det er en repressiv bruk av straffebestemmelser overfor aktivister og journalister (Agramunt & Grech 2012). Den ble vedtatt med 196 mot 13 stemmer.¹²

Agramunt og Grech. (2012) henviser i sin rapport til Amnesty International, som hevder at det i Aserbajdsjan er åtte samvittighetsfanger eller personer som står overfor falske anklager og venter på rettssak.

Tallene for politiske fanger går som sagt opp og ned. På en pressekonferanse 27. april 2012 hevdet Monitoring Group of Human Rights Organizations of Azerbaijan at det var 24 politiske fanger i landet. Organisasjonen gjorde krav på at lista over politiske fanger var utarbeidet på en objektiv måte (Alizadeh 2012).

Amnesty International (2011) anerkjente 17 personer som samvittighetsfanger etter at de var blitt arrestert i kjølvannet av demonstrasjoner i mars-april 2011. 14 av dem ble dømt for å ha organisert og/eller deltatt i demonstrasjoner som forstyrret den offentlige ro og orden. De fleste ble dømt etter § 233 i straffeloven, og fikk fra 1½ til 3 år i fengsel. I juni 2012 ble ni av de 17 løslatt (Amnesty International 2012).

En delegasjon fra Monitoring Group of Human Rights Organizations of Azerbaijan hevdet i juni 2012 overfor Europarådet at det er 10 politiske fanger i Aserbajdsjan. Dette skjedde som en reaksjon på Strässers foreløpige rapport som sier at det er 89 politiske fanger i Aserbajdsjan. Listen inkluderer to deltakere i demonstrasjonen 2. april 2011, Shahin Hasanli

¹² 16 avholdt seg fra å stemme.

og Vidadi Iskenderli, tidligere økonomiminister Farhad Aliyev, hans bror Rafiq Aliyev, tidligere helseminister Ali Insanov og lederen for National Statehood Party, Nehmat Panahli. Videre inneholder lista Telman Ismailov (anklaget for spionasje), Shamsi Abdullaev (tidligere ansatt i spesialpolitiet), Dayanat Kerimov (dømt for mord) og Shamsi Samadzadeh (forretningsmann) (Contact.az 2012a).

Monitoring Group of Human Rights Organizations of Azerbaijan mener videre at sakene til Saeed Dadashbeyli-gruppen må sees på på nytt. Det dreier seg om 10 personer som ble dømt for å forsøke å styrte regimet og for samarbeid med Iran. Videre mener gruppen at sakene til Movsum Samedov og åtte andre medlemmer av Islamic Party må gjenopptas (Contact.az 2012a).

På en pressekonferanse 3. juli 2012 gjentok Monitoring Group of Human Rights Organizations of Azerbaijan at Europarådets tall for politiske fanger på 89, ikke er riktig. Gruppen presiserte at 17 allerede hadde blitt løslatt, og blant de 89 var det inkludert dem som ennå ikke hadde fått prøvd sine saker. Monitoring Group of Human Rights Organizations of Azerbaijan mente at de som ble dømt for angrepet i metroen i Baku i 1994, ikke kan regnes som politiske fanger. Det samme gjelder medlemmene av Islamic Party og medlemmene av Group of Dadashbeyli¹³ (Contact.az 2012b).

28. desember 2013 kom et nytt amnesti. Da ble blant andre journalistene Anar Bayramli og Aydin Janiyev og bloggeren Taleh Khasmammadov løslatt (RFE/RL 2012). Disse tre står på lista til Strässer. I alt var det 14 personer på lista til Strässer som ble satt fri (Strässer 2012c).

Intern uenighet i mr-miljøet

Også internt i menneskerettighetsmiljøet i Aserbajdsjan er det en viss uenighet, for ikke å si strid, om hvem som skal regnes som politisk fange. Det kom blant annet til uttrykk da menneskerettighetsaktivister møtte visegeneralsekretæren i Europarådet i Baku 31. oktober 2012. Lederen for Institute of Peace and Democracy, Leyla Yunus, gikk kraftig til angrep på rapporteringen til Pedro Agramunt og Debono Grech. Deres rapporter kunne like gjerne vært skrevet av den aserbajdsjanske presidenten, hevdet Yunus. Men hun møtte sterk motstand fra andre aktivister. Lederen for Dilara Aliyeva Society for Protection of Womens Rights, Novella Jafaroglu,¹⁴ var blant dem som tok kraftig avstand fra Yunus. Det kom ellers fram sterk uenighet om den egentlige årsaken til at lederen for Talysh Cultural Centre, Hilal Mammadov, var blitt arrestert. Yunus mente det hadde sammenheng med etniske forhold, at myndighetene diskriminerer talysjer. Andre mente Mammadov ble forfulgt på grunn av sin politiske aktivitet, ikke fordi han var etnisk talysj.¹⁵ Yunus mente at medlemmene av Saeed Dadashbeyli-gruppen er politiske fanger, mens Jafaroglu med flere mente det motsatte (Contact.az 2012d). Leyla Yunus opererer generelt med langt flere politiske fanger enn det blant andre Jafaroglu og hennes Monitoring Group of Human Rights organization of

¹³ Strässer (2012c) har en gjennomgang av disse sakene.

¹⁴ Jafaroglu er også med i Monitoring Group of Human Rights Organizations of Azerbaijan.

¹⁵ Både Yunus og Jafaroglu har ført Mammadov opp på sine lister over politiske fanger. Mammadov er også med på Strässers tilleggsliste. Han er anklaget for narkotikabesittelse, separatisme og for å ha spionert til fordel for Iran. Mammadov ble arrestert 21. juni 2012.

Respons Aserbajdsjan: Politiske fanger

Azerbaidjan gjør. For eksempel inkluderer Yunus islamister i gruppen av politiske fanger, noe Jafaroglu ikke gjør.¹⁶

Public Chamber og politiske fanger

Public Chamber¹⁷ hevder at Ilham Alijevs regime ikke kan overleve uten politiske fanger. Hele politikken er basert på et samfunn i frykt. Fenomenet politiske fanger er en del av regimets natur, og regimet bruker politiske fanger som et middel i forhandlinger med internasjonale organisasjoner (Contact.az 2012c).

Når politiske fanger slippes fri, applauderer det internasjonale samfunnet. Men det skjer aldri at alle politiske fanger, eller alle i én gruppe, slippes fri samtidig, ifølge Public Chamber. Da ni politiske fanger som sonet på grunn av demonstrasjonene 2. april 2012, slapp fri 9. juni 2012, var det fremdeles to personer igjen fra denne gruppen i fengsel, Shahin Hasanli og Vidadi Iskenderli. Regimet sørger hele tiden for å fylle på med nye politiske fanger.

I en uttalelse 10. juli 2012 rettet Public Chamber fokus på en ny gruppe politiske fanger, dømt for å ha protestert mot forbudet mot hijab. Denne gruppen inkluderer ifølge Public Chamber Taleh Khasmammadov, Anar Bayramli, Ramin Bayramov, Avaz Zeynalli, Vugar Gonagov, Zaur Guliyev, Elnur Seidov, Ilham Amiraslanov og Hilal Mammadov. Public Chamber uttrykte også bekymring for de som er arrestert med anklage om spionasje til fordel for Iran, og for de som er anklaget for ulovlig besittelse av narkotika, der det er mistanke om at stoffet er plantet (Contact.az 2012c).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Abbasov, S. (2011, 27. mai). Azerbaijan: Is Fatullayev's release related to Eurovision preparation? *Eurasianet*. Tilgjengelig fra <http://www.eurasianet.org/node/63567> [lastet ned 14. mars 2013]

¹⁶ Leyla Yunus hevdet for øvrig i mai 2011 at det er 61 politiske fanger i landet. Det er en situasjon der én til to personer blir løslatt mens ti til tjue blir arrestert, ifølge Yunus. Siden januar 2011 har det vært en økning på 26 i tallet på politiske fanger, inkludert lederen av Islamic Party, ifølge Yunus (Abbasov 2011).

¹⁷ Public Chamber er en sammenslutning av opposisjonelle fra ulike partier.

Respons Aserbajdsjan: Politiske fanger

- Agramunt, P. & Grech, J. (2012, 20. desember). *The honouring of obligations and commitments by Azerbaijan. Committee on the honouring of Obligations and Commitments by Member States of the Council of Europe (Monitoring Committee)*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra <http://www.assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=19243&Language=EN> [lastet ned 14. mars 2013]
- Alizadeh, S. (2012, 27. april). Human rights defenders: "Christopher Strasser's in absentia report on Azerbaijan is laughable". *Azeri Press Agency*. Tilgjengelig fra <http://groups.yahoo.com/group/politzek-az-2/message/1935> [lastet ned 14. mars 2013]
- Amnesty International (2011, 16. november). *The spring that never blossomed. Freedoms suppressed in Azerbaijan*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra http://www.amnesty.eu/content/assets/Doc2011/azerbaijan_report.pdf [lastet ned 15. mars 2013]
- Amnesty International (2012, 26. juni). *Azerbaijan crackdown on free speech continues amid activists' release*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/news/release-prisoners-conscience-azerbaijan-cannot-mask-ongoing-crackdown-freedom-speech-2012-06-26> [lastet ned 14. mars 2012]
- Bigg, C. (2012, 5. oktober). Vote on political prisoners highlights Azerbaijan's attempts to "silence" PACE. *Radio Free Europe/Radio Liberty*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/pace-azerbaijan-political-prisoners-lobbying/24730257.html> [lastet ned 14. mars 2013]
- Contact.az (2012a, 28. juni). Human rights defenders in Council of Europe gave suggestions on the issue of political prisoners. *Contact.az*. Tilgjengelig fra <http://www.contact.az/docs/2012/Politics/062800004115en.htm> [lastet ned 14. mars 2013]
- Contact.az 2012b, 3. juli Group of human rights organizations speak on political prisoners. *Contact.az*. Tilgjengelig fra <http://www.contact.az/docs/2012/Politics/070300004437en.htm> [lastet ned 14. mars 2013]
- Contact.az (2012c, 10. juli). Political prisoners is a result of political regime of Azerbaijan. *Contact.az*. Tilgjengelig fra <http://www.contact.az/docs/2012/Politics/071000005073en.htm> [lastet ned 14. november 2013]
- Contact.az (2012d, 31. oktober). Human rights activists meet and quarreled with the CE's deputy secretary general. *Contact.az*. Tilgjengelig fra <http://www.contact.az/docs/2012/Politics/103100016478en.htm> [lastet ned 15. november 2013]
- Longman (u.å.). Political prisoner. I: *Longman Dictionary of Contemporary English.*, London: Longman. Tilgjengelig fra <http://www.ldoceonline.com/dictionary/political-prisoner> [lastet ned 20. mars 2013]
- Parliamentary Assembly (2012a, 3. oktober). *2012 Ordinary session. (Fourth part). Report. Thirty-third sitting*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/Records/2012/E/1210031530E.htm> [lastet ned 14. mars 2013]
- Parliamentary Assembly (2012b, 3. oktober). *The definition of political prisoner*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra <http://assembly.coe.int/ASP/XRef/X2H-DW-XSL.asp?fileid=19150&lang=EN> [lastet ned 14. mars 2013]
- Parliamentary Assembly (2013, 23. januar). *2013 Ordinary session. (First part). Report. Sixth sitting*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/Records/2013/E/1301231530E.htm> [lastet ned 14. mars 2013]
- RFE/RL dvs. Radio Free Europe/Radio Liberty (2011, 18. august). Azerbaijan won't give visa to PACE rapporteur. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/azerbaijan_will_not_give_visa_to_pace_rapporteur/24300593.html [lastet ned 14. mars 2013]

Respons Aserbajdsjan: Politiske fanger

- RFE/RL (2012, 28. desember). OSCE welcomes Azeri journalists' release. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/osce-welcomes-azeri-journalists-release/24811076.html> [lastet ned 14. mars 2013]
- Strässer, C. (2012a, 26. juni). *The follow-up to the issue of political prisoners in Azerbaijan – provisional version*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra http://www.assembly.coe.int/Communication/pressajdoc22_2012.pdf [lastet ned 21. mars 2013]
- Strässer, C. (2012b, 5. september). *The definition of political prisoner*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra <http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=18995&Language=EN> [lastet ned 14. mars 2013]
- Strässer, C. (2012c, 14. desember). *The follow-up to the issue of political prisoners in Azerbaijan*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra <http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=19217&Language=EN> [lastet ned 14. mars 2013]
- Strässer, C. (2013, 22. januar). *The follow-up to the issue of political prisoners in Azerbaijan. Addendum to the report*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra <http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=19317&Language=EN> [lastet ned 15. mars 2013]
- Wikipedia (u.å.). *Political prisoner*. Tilgjengelig fra http://en.wikipedia.org/wiki/Political_prisoner [lastet ned 14. mars 2013]

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.